

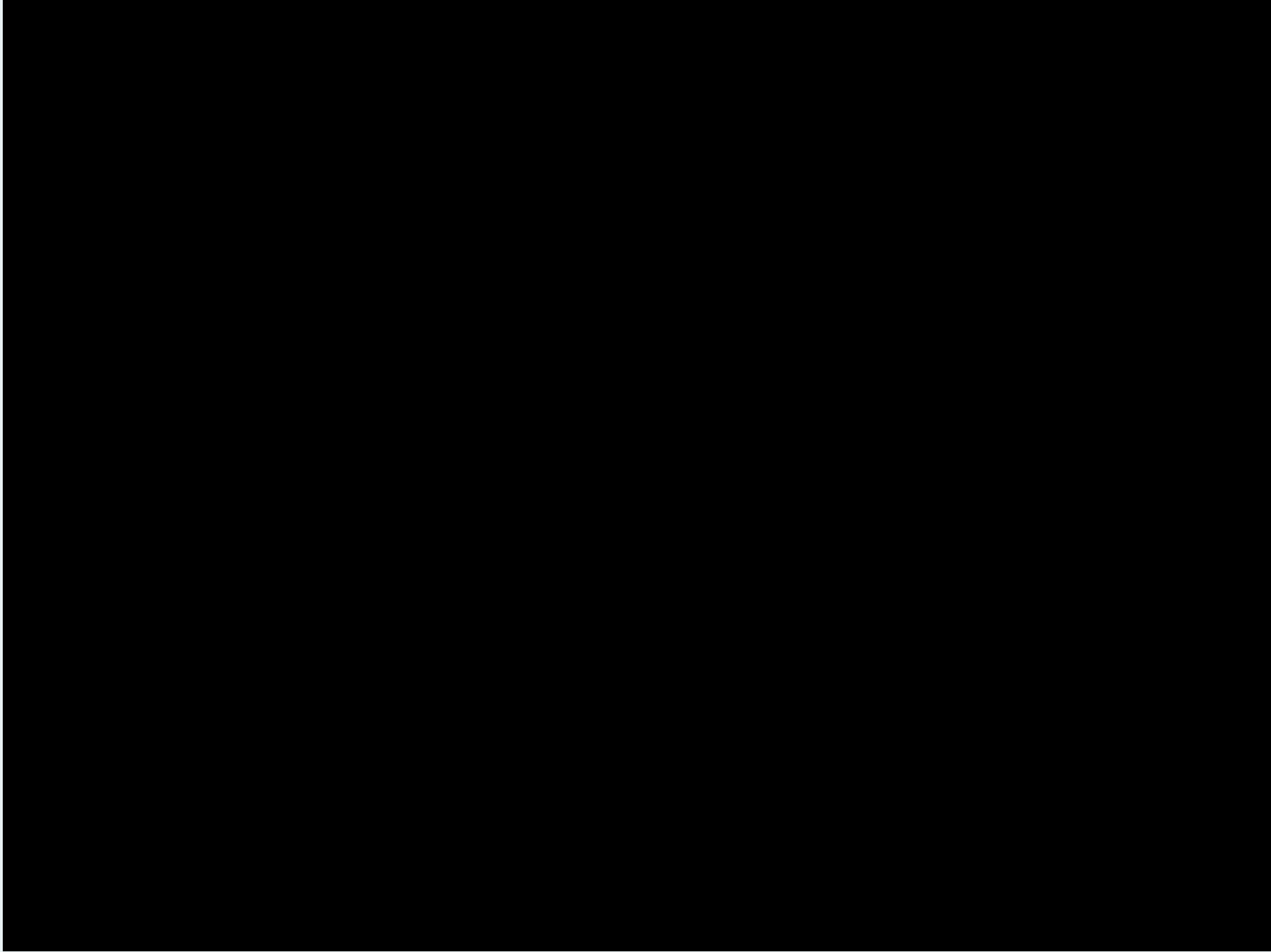

Verdighetsenteret
KOMPETANSE FOR EN VERDIG ALDERDOM

Frivillighetens rolle

Behov, potensial og utfordringer rundt frivillig innsats i
eldreomsorgen

Gry Caroline Aarnes, Verdighetsenteret

Definisjon av frivillig innsats

Frivillig innsats blir i denne sammenheng forstått som en aktivitet som er ulønnet, utøvet av fri vilje og til fordel for samfunnet eller andre enn nære slektninger eller personer i egen husholdning

Wilson J. Volunteerism Research: A Review Essay. *Nonprofit and Voluntary Quarterly* 41 (2):176-212. DOI: 10.1177/0899764011434558

Førland O. Hva er frivillig innsats i omsorgssektoren? I: Jensen LH, red. *Frivillighet i omsorgssektoren: Aldring og helse*; 2015. s. 21-23.

Frivillighet Norge/ILO <https://www.frivillighetnorge.no/fakta/hva-er-frivillighet/>.

Behov og potensial

Politisk fokus på samarbeid

- Behov for å mobilisere og ta i bruk samfunnets samlede omsorgsressurser på nye måter (Meld st. 29)
- Tverrsektorielt samarbeid er nødvendig i folkehelsearbeidet (Meld. St.19)
- Frivillig aktivitet er i seg selv helsefremmende, blant annet gjennom å motvirke ensomhet (Nasjonal strategi for frivillig arbeid på helse- og omsorgsfeltet)
- **Kommunene er sentrale for å nå målet om at frivilligheten skal spille en større rolle i folkehelsearbeidet (Meld. St.15 (2022-2023) Folkehelsemeldinga)**
- Gode rammevilkår for frivilligheten og et godt samarbeid mellom kommunen og frivillig sektor er viktig (Meld. St. 24 (2022-2023) Fellesskap og meistring . Bu trygt heime)

Glemt i eget hjem

- Behov blant hjemmeboende eldre
- Forebygge ensomhet
- Frivillighetskoordinering er bærende
- System for informasjonsflyt mellom frivilligheten og kommunen (hjemmetjenesten)
- Forebyggende helseteam er en annen bærebjelke
- Samtykkeerklæring for å unngå utfordringer med taushetsplikten.

Tilgang på aktivitet og sosialt fellesskap

- Redusert sosialt nettverk
- Behov for bistand til å ta del i aktivitet og sosialt fellesskap
- Manglende tilgang på aktiviteter og opplevelser som har betydd mye tidligere i livet.
- Forarbeid med Leve hele livet reformen avdekket mangler i tilbudet til eldre om aktivitet og fellesskap
- Frivillige er viktige samarbeidspartnere for at alle eldre skal kunne ta del i etablerte tilbud

Idébank – frivillighet

Idébank frivillighet er en samling av frivillighetsprosjektet utviklet av deltakere på etterutdanningen Frivillighetskoordinering – eldreomsorg. Verdighetsenteret har veiledet i prosjektarbeidet. Vi håper at idébanken vil gi inspirasjon og drahjelp for alle som ønsker å iverksette aktivitet og egne frivillighetsprosjekter i eldreomsorgen.

Filtrer etter tema:

- En-til-en aktivitet
- Sykehjem og bo- og servicesentre
- Hjemmetjenesten
- Måltidsfelleskaper
- Fysisk aktivitet
- Omsorgsbolig
- Møteplasser
- Kulturbygging
- Frivilligkontakter
- Håndbok for frivillighet
- Generasjonsmøte
- Digital kompetanse
- Kartlegging av behov for frivillighet
- Hjemmeboende eldre
- Eldre med demens
- Livsminne
- Frivilligsentral
- Opplæringstilbud for frivillige
- Opplæringstilbud for ansatte

Oppdater

Trygghet gjennom kunnskap

«Min historie»

Sammen er vi mindre alene

IDÉBANK FRIVILLIGHET ER EN
SAMLING AV
FRIVILLIGHETSPROSJEKTET UTVIKLET
AV DELTAKERE PÅ
ETTERUTDANNINGEN
FRIVILLIGHETSKOORDINERING –
ELDREOMSORG.

<https://www.verdighetsenteret.no/prosjekter>

Forutsetninger og utfordringer

Viktige forutsetninger for samarbeidet

- Frivillige skal ikke erstatte ansatte i utførelsen av lovpålagte oppgaver
- Frivillige er ikke billig arbeidskraft
- Frivillige kan ikke settes til oppgaver de ikke ønsker å gjøre
- Frivillighetsinnsatsningen må være forankret i alle ledd
- Frivillige og ansatte må ha kunnskap om hverandre

Hva oppleves som utfordringer i samarbeidet

ANSATTE:

- Det oppleves som merarbeid
- Det kommer i konflikt med arbeidsmiljøloven, rammeavtaler og helse- og omsorgstjenesteloven
- Vi mister de morsomme oppgavene
- Kvaliteten blir dårligere
- Vi kan ikke stole på at frivillige kommer som avtalt

FRIVILLIGE:

- Vanskelig å finne riktig person i kommunen når vi ønsker å få til et prosjekt
- Vi opplever å bli avfeid med krav vi ikke kan etterkomme, for eksempel mht. oppmøte (når og hvor ofte)
- Vi føler oss ikke velkommen
- Det er vanskelig å komme fra dialog til konkret samarbeid
- Vi gir opp før prosjektet blir iverksatt

Tilrettelegging for samarbeidet med
frivillige

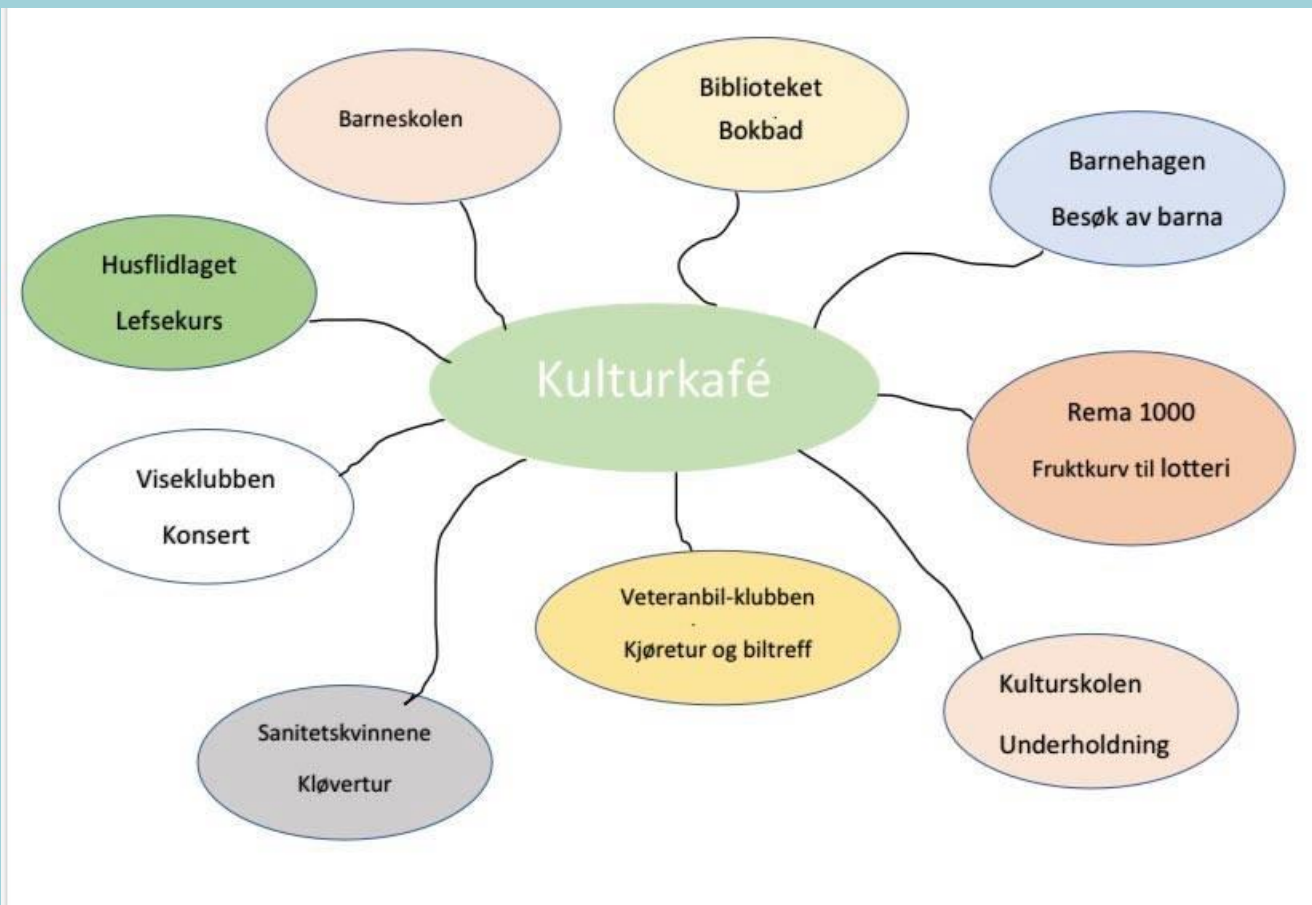
1. Forankre

- Se til lokal frivillighetspolitikk og planverk.
- Lag retningslinjer for samarbeidet.
- Undersøk nødvendig lovverk med kommuneadvokat eller juridiske rådgivere.
- Forankre satsningen internt i virksomheten.

2. Kartlegg

- Finn ut hva behovet er for aktivitet og sosiale møteplasser.
- Lag et tankekart med samarbeidspartnere som finnes i frivillig sektor og nærmiljø.
- Tenk gjennom hvilke ressurser dere har som kan komme andre til nytte.

3. Etabler samarbeid

- Ta kontakt med aktuelle samarbeidspartnere.
- Kom henvendelser fra frivillig sektor raskt i møte.
- Sett opp et møte for å avklare forventninger til samarbeidet på overordnet nivå.
- Utarbeid samarbeidsavtaler.

4. Involvér

- Inkluder ansatte i planlegging for økt eierskap og engasjement.
- Koble på frivillige/frivillig sektor tidlig og la de ha reell medvirkning.
- Få nærmiljøet med.

5. Prioriter kompetanse

- Prioriter kompetanse på hvordan man kan tilrettelegge for godt samarbeid.
- Lag gode introduksjonskurs og faglig påfyll for frivillige.
- Informer godt om rolleavklaring og taushetsløfte.
- Gi frivillige og ansatte mulighet til etisk refleksjon.

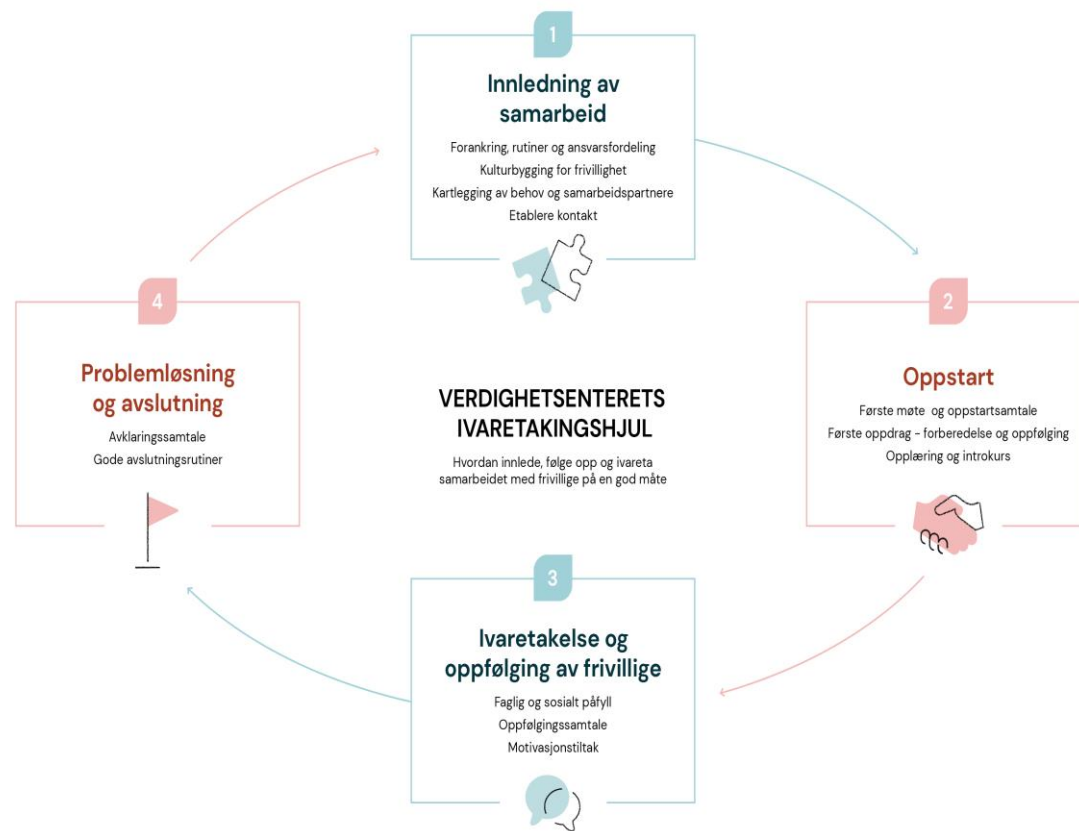
Godt samarbeid med frivillige!

En modell for god inkludering av frivillige i kommunens helse- og omsorgssektor

6. Utvikle rutiner

- Lag rutiner for hvordan dere skal innlede og ivareta samarbeid med frivillige.
- Utvikle rutiner sammen med frivillige.
- Samle rutinene i en rutineperm lett tilgjengelig for ansatte og frivillige.

7. Systematiser

- Etabler tydelige rammer for samarbeidet.
- Lag et ansvarskart som tydeliggjør hvem som har ansvar for hva i samarbeidet.
- Lag et årshjul for aktivitet og frivillighet.

8. Sett frivillighet på agendaen

- Tydeliggjør at samarbeid med frivillige er et satsingsområde for virksomheten.
- Få frivillighet inn som fast punkt på agendaen (ledermøte, avdelingsmøte, faglunnsj, rapport)
- Synliggjør samarbeidet med frivillige på nettsider og i informasjonsmateriell om virksomheten.

Svanhild (92), frivillig i Vågå

Takk for
oppmerksomheten!

Ta gjerne kontakt om du
har noen spørsmål

Gry Caroline Arnes
gca@verdighetsenteret.no

